

Jungtinių Tautų konvencija dėl žmonių su negalia teisių

7 bendroji pastaba:

**Kaip dirbti kartu su negalia turinčių
žmonių organizacijomis**

Pastaba: Tai nėra oficialus Jungtinių Tautų dokumentas.

Bendrosios pastabos Nr. 7 (2018) versija lengvai suprantama kalba dėl neįgaliųjų, įskaitant neįgalius vaikus, dalyvavimo Konvencijos įgyvendinimo ir kontrolės procese per jiems atstovaujančias organizacijas.

Alytus, 2020

Leidinyi parengtas asociacijos „Savarankiškas gyvenimas“ iniciatyva.
Leidini parengė Kristina Dūdonytė.
Leidini redagavo Kauno „Arkos“ bendruomenė.

Spausdino UAB „Diza“.

© Europos lengvai skaitomos kalbos logotipas: Inclusion Europe. Daugiau informacijos: www.easy-to-read.eu.

Kas yra šiame dokumente?

Puslapis

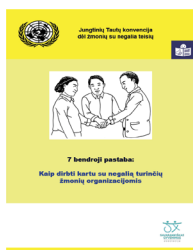
Prieš tau pradedant

3

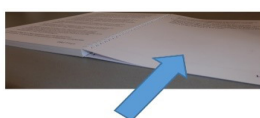
Sunkūs žodžiai

4

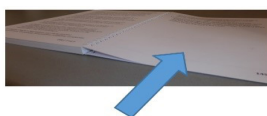
Apie ką šis dokumentas?

5

4 straipsnio 3 punktas

10

33 straipsnio 3 punktas

12

Kas yra žmonių su negalia organizacijos?

14

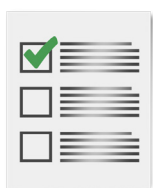
**Kodėl žmonėms su negalia
yra svarbu dalyvauti šiame darbe?**

27

**Kodėl mums reikia
bendrosios pastabos apie tai?**

30

Ką turi daryti šalys?

32

Kaip aš galiu sužinoti daugiau?

43

Sunkių žodžių sąrašas

44

Prieš tau pradedant

Tai yra ilgas dokumentas.

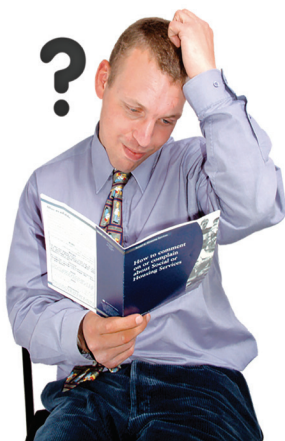
Nors jis parašytas lengvai skaitoma kalba, kai kuriems žmonėms gali būti sunku skaityti tokį ilgą dokumentą.

Keletas dalykų, kuriuos gali padaryti, kad būtų lengviau:

- perskaityti keletą puslapių vienu metu;
- paprašyk, kad kas nors padėtų tai suprasti.

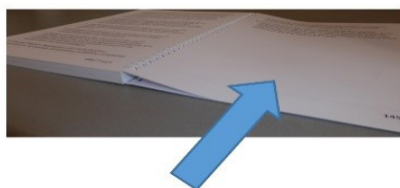
Sunkūs žodžiai

Šiame dokumente yra keletas žodžių, kuriuos gali būti sunku perskaityti ar suprasti.

Sunkūs žodžiai šiame dokumente bus spausdinami **mėlyna spalva**.

Jei norite sužinoti, ką šie žodžiai reiškia, galite atsiversti **Sunkių žodžių sąrašą** šio dokumento **44 puslapyje**.

Apie ką šis dokumentas?

Jungtinės Tautos

Jungtinės Tautos yra vieta, kur susiburia visos pasaulio šalys.

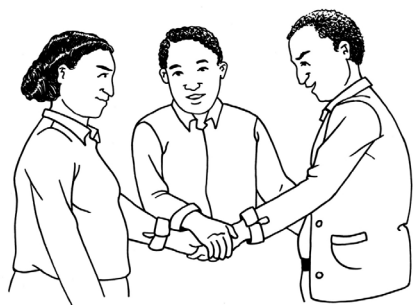

Jungtinės Tautos dar vadinamos **JT**.

JT susitinka, kad:

- kalbėtų apie tai, kas vyksta pasaulyje;

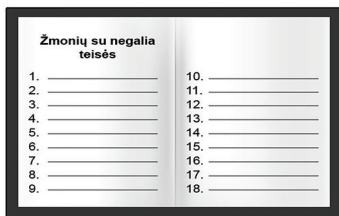

- bandytų susitarti, kaip padaryti pasaulį geresnį ir saugesnį kiekvienam.

Konvencija

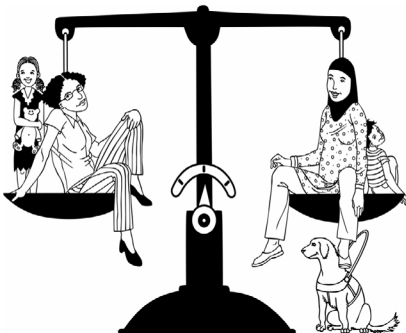
JT sudarė susitarimą, pavadintą **Konvencija** dėl žmonių su negalia teisių.

Šiame dokumente mes tai vadinsime **Konvencija**.

Konvencija yra apie **žmogaus teises** žmonėms su negalia.

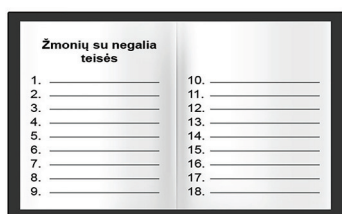
Konvencija sako, kad žmonės su negalia:

- turi tokias pačias teises kaip žmonės be negalios;
- turi gauti savo teises.

Konvencija žmonėms su negalia nesuteikia jokių **naujų teisių**.

Konvencija buvo sudaryta todėl, kad žmonės su negalia kartais **negauna savo teisių**.

Beveik visos pasaulio šalys yra ratifikavę konvenciją.

Tai reiškia, kad šios šalys sutiko stengtis, jog žmonės su negalia savo šalyse gautų savo teises.

Komitetas

Yra Jungtinių Tautų **komitetas**, kuris rūpinasi konvencija.

Komitetas:

- tikrina, kad visi žmonės su negalia visame pasaulyje gautų savo teises;

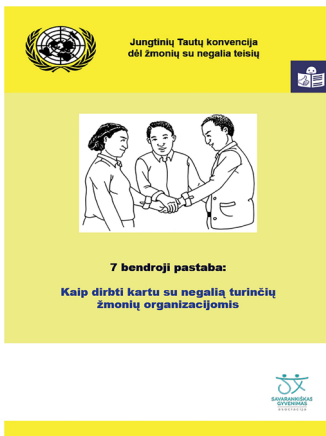

- padeda šalims suprasti, ką daryti, kad žmonės su negalia gautų savo teises.

1 būdas, kuriuo Komitetas padeda šalims suprasti, ką reikia padaryti, yra **bendryjų pastabų** rašymas.

7 bendroji pastaba

Šis dokumentas yra apie Komiteto
7 bendrąją pastabą.

2

7 bendroji pastaba yra apie 2 Konvencijos dalis:

- 4 **straipsnio** 3 punktą;
- 33 **straipsnio** 3 punktą.

7 bendroji pastaba padės kiekvienam
suprasti, ką reiškia šios 2 Konvencijos dalys.

4 straipsnio 3 punktas

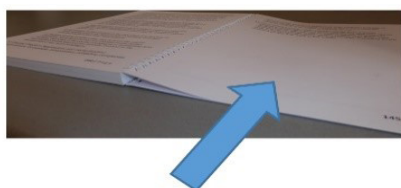
Konvencijos **4 straipsnio 3 punktas** yra rašomas taip:

4.3 straipsnis

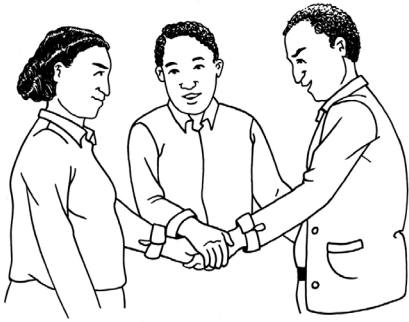

Konvencijos 4.3 straipsnis sako, kad šalys turi bendradarbiauti su negalia turinčių žmonių **organizacijomis**.

Šiame dokumente šias organizacijas mes vadinsime žmonių su negalia organizacijomis.

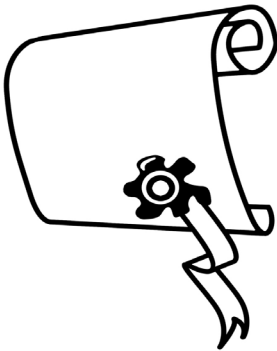
Norėdami sužinoti, kas yra **Žmonių su negalia organizacija**, atsiverskite šio dokumento 14 puslapį.

Šalys turi dirbti kartu su negalia turinčių žmonių organizacijomis, kai jos imsis bet ko, kad žmonėms su negalia **būtų užtikrintos Konvencijoje numatytos teisės**.

Padaryti konvenciją tikra reiškia įsitikinti, kad žmonės su negalia gauna Konvencijoje numatytas teises.

4.3 straipsnis sako, kad šalys turi bendradarbiauti su negalia turinčių žmonių organizacijomis tuomet, kai jos:

- priima **įstatymus**;
- naudoja savo įstatymus;
- priima sprendimus, turinčius įtakos žmonėms su negalia.

33 straipsnio 3 punktas

Konvencijos **33 straipsnio 3 punktas** yra rašomas taip:

33.3 straipsnis

Konvencija sako, kad šalims yra svarbu **patikrinti**:

- ar žmonės su negalia savo šalyje naudojami savo teisėmis, ar ne;
- kaip jų šalis juda link tikro Konvencijos įgyvendinimo.

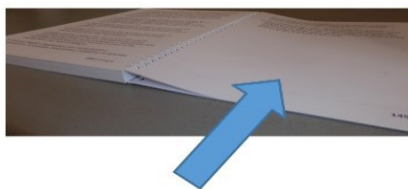

Konvencijos 33.3 straipsnis sako, kad šis tikrinimas turi būti vykdomas per:

- **vyriausybę**;

- žmones, kurie yra **nepriklausomi** nuo vyriausybės;
- **pilietinės visuomenės** organizacijas.

Norėdami sužinoti, kas yra **pilietinės visuomenės organizacijos**, atsiverskite šio dokumento 17 puslapį.

Konvencijos 33.3 straipsnis sako:

Žmonių su negalia organizacijos yra **svarbiausios** pilietinės visuomenės organizacijos, kurios turi dalyvauti tikrinime.

Kas yra žmonių su negalia organizacijos?

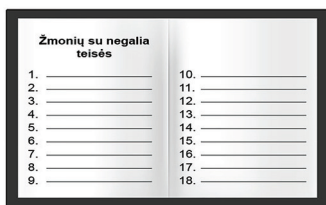
Konvencija sako, kad žmonių su negalia organizacijos yra tos organizacijos, kurios turi:

- būti valdomos ir skirtos žmonėms su negalia;

- turėti žmonių su negalia, kurie pasisako;

- vadovautis Konvencijos idėjomis;

- dirbti ir stengtis, kad žmonių su negalia teisės būtų užtikrintos;

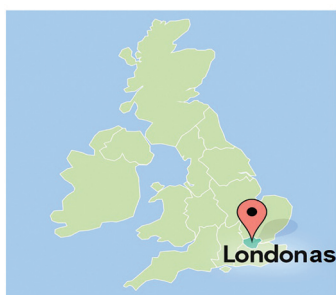

- būti nepriklausomos nuo **politinių partijų** ar grupių.

Kai kurios žmonių su negalia organizacijos:

- vietinės – kaimui arba miestui;
- regioninės – šalies daliai;
- nacionalinės – visai šaliai;
- tarptautinės – daugiau nei vienai šaliai.

Kai kurios žmonių su negalia organizacijos yra **oficialiai registruotos** organizacijos.

Ir kai kurios **ne**.

Kartais žmonės susipainioja:

- kurios organizacijos **yra** žmonių su negalia organizacijos

ir

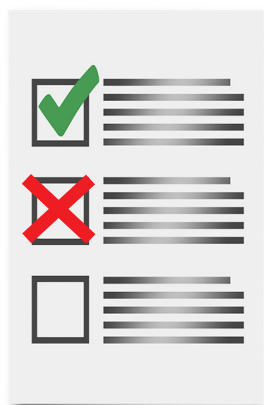
- kurios organizacijos **nėra** žmonių su negalia organizacijos.

Pilietinės visuomenės organizacijos

Pilietinės visuomenės organizacijos yra organizacijos, kurios nėra dalimi:

- vyriausybės;
- [verslo](#).

Pilietinės visuomenės organizacijų yra daug skirtingų rūšių.

Kartais žmonės mano, kad visos pilietinės visuomenės organizacijos yra žmonių su negalia organizacijos.

Bet kai kurios pilietinės visuomenės organizacijos nėra žmonių su negalia organizacijos.

Keletas pilietinės visuomenės organizacijų pavyzdžių:

- organizacijos, atliekančios **tyrimus**;
- paslaugas teikiančios organizacijos;
- organizacijos, kurias valdo žmonių su negalia šeimos;
- žmonių su negalia organizacijos.

Žmonių su negalia organizacijos yra viena iš pilietinės visuomenės organizacijų rūšių.

Organizacijos žmonėms su negalia

Žmonių **su** negalia organizacijos.

nėra tas pats kas:

Organizacijos skirtos žmonėms su negalia.

Žmonių **su** negalia organizacijoje
visi žmonės, kurie ją valdo, bus
žmonės su negalia.

Organizacijoje žmonėms su negalia:

- kai kurie ar visi žmonės, kurie ją valdo, bus žmonės, kurie **neturi** negalių;
- kai kurie žmonės, kurie ją valdo, **gali** būti žmonės su negalia.

Organizacijos skirtos žmonėms su negalia:

- gali būti teikiamos paslaugos žmonėms su negalia;

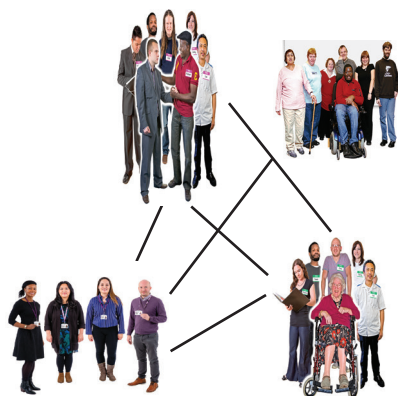
- gali būti valdomos žmonių su negalia šeimos narių;

- daugiausia yra valdomos žmonių, kurie neturi negalių.

6

Komitetas sako, kad yra 6 skirtingos žmonių su negalia organizacijų rūšys:

1. Skėtinės organizacijos

Tai yra kai skirtingos žmonių su negalia organizacijos dirba kartu kaip grupė.

2. Įvairių negalių organizacijos

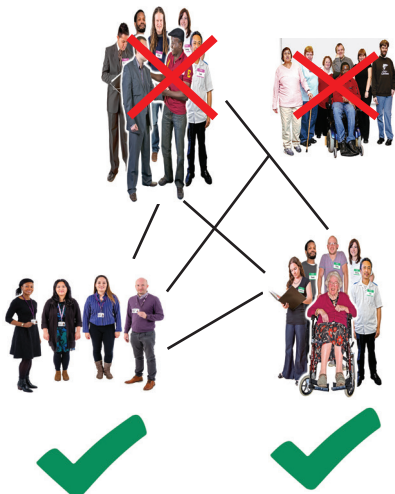
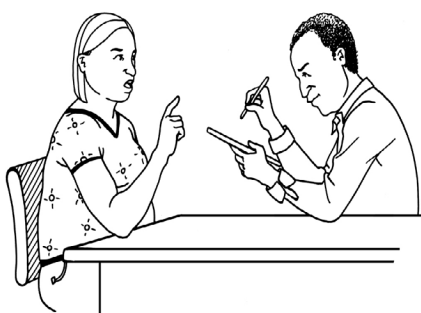
Tai yra organizacijos, kurias valdo asmenys, turintys įvairaus pobūdžio **sutrikimus**.

3. **Savęs gynimo** organizacijos

Šios žmonių su negalia organizacijos padeda žmonėms pasisakyti už savo teises.

Šios organizacijos dažniausiai yra valdomos žmonių su intelekto negaliomis.

4. Organizacijos, tarp kurių šeimos narių yra žmonės su negalia

Tokiose organizacijose šeimos nariai turėtų palaikyti žmones su negalia, kad jų balsas būtų išgirstas.

Organizacijos, tarp kurių šeimos narių yra žmonės su negalia, gali būti labai svarbios, kai:

- nėra jokių žmonių su negalia organizacijų žmonėms su negalia;
- jos pasisako už savo šeimos narių su negalia teises.

Tokios organizacijos dažniausiai nėra gera idėja daugumai žmonių su negalia grupių, pavyzdžiui:

- suaugusiems su negalia;
- kurtiesiems asmenims;
- neregiam;
- žmonėms su **psichosocialine** negalia.

5. Moterų ir mergaičių su negalia organizacijos

Šios organizacijos turėtų būti skirtos moterims ir mergaitėms su negalia turinčioms įvairius **biografinius faktus**.

6. Vaikų ir jaunuolių su negalia organizacijos

Šiose organizacijose vaikams ir jaunuoliams su negalia suaugusieji turėtų padėti pasisakyti apie juos paveikiančius dalykus. Šios organizacijos turėtų palaikyti vaikus, kad jų balsai būtų išgirsti.

Kas gali būti žmonių su negalia organizacijų dalimi?

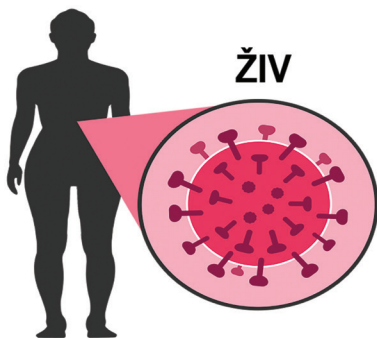
Kartais žmonių su negalia organizacijos neleidžia kai kuriems žmonėms su negalia būti jų organizacijų dalimi.

Yra svarbu pasakyti, kad žmonių su negalia organizacijos **gali** būti valdomos ir skirtos:

- moterims su negalia;
- vaikams su negalia;
- žmonėms su **1** pobūdžio **sutrikimu**;
- žmonėms su **daugiau nei 1** pobūdžio sutrikimu.

- žmonėms su negalia, kurie serga **ŽIV** ar **AIDS**.

Žmonių su negalia organizacijos taip pat **gali** būti valdomos ir skirtos žmonėms su negalia su skirtingomis:

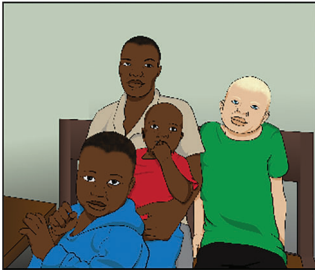
- **lytimis**;

- **seksualinėmis orientacijomis**;

- **kultūromis** ar odos spalva;

Tai taip pat reiškia žmones su **albinizmu**.

- amžiumi;

- **religijomis**;

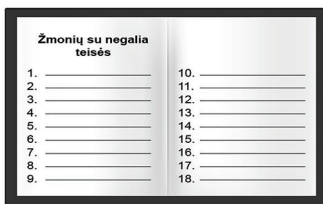
- **migranto ar pabėgėlio statusu**.

Kodėl žmonėms su negalia svarbu dalyvauti šiame darbe?

Konvencija buvo sudaryta pasitelkiant:

- žmones su negalia;
- žmonių su negalia organizacijas.

Šis darbo būdas:

- padarė Konvenciją geresnę;

- parodė pasauliui, kad žmonės su negalia gali pasisakyti;

- yra **žmogaus teisėmis pagrįstas požiūris**.

Svarbu yra tai, kad žmonės su negalia taip pat dalyvautų įgyvendinant Konvencijoje numatytas teises.

Šalys turi bendradarbiauti su negalia turinčių žmonių organizacijomis, kad tai įvyktų.

Tai yra geriausias būdas.

Jei šios organizacijos gali dalyvauti įgyvendinant Konvenciją:

- žmonėms su negalia bus lengviau pasisakyti;
- šalys iš žmonių su negalia galės išgirsti, ką reikia pakeisti.

Žmonių su negalia teisės	
1. _____	10. _____
2. _____	11. _____
3. _____	12. _____
4. _____	13. _____
5. _____	14. _____
6. _____	15. _____
7. _____	16. _____
8. _____	17. _____
9. _____	18. _____

Jei žmonių su negalia organizacijos gali dalyvauti darbe dėl Konvencijos įgyvendinimo, tai **taip pat** reikš, kad:

- šalys dirbs taip, kad atitiktų Konvencijos idėjas;

- daugiau žmonių su negalia bus kasdienio gyvenimo dalimi jų bendruomenėse;

- šalių vyriausybės turės dirbti taip, kad pagerėtų žmonių su negalia, gyvenančių tose šalyse, gyvenimas;

- žmonėms bus lengviau suprasti:
 - vyriausybių priimtus sprendimus;
 - būdus, kuriais vyriausybės dirba, kad žmonių su negalia teisės būtų įgyvendinamos.

Kodėl mums reikia bendrosios pastabos apie tai?

Komitetas mano, kad svarbu yra pateikti **bendrasias pastabas** dėl:

- 4.3 straipsnio;
- 33.3 straipsnio.

Jie taip elgiasi, nes daug žmonių su negalia visame pasaulyje vis dar yra palikti be:

- dalykų, turinčių įtakos jų gyvenimams;
- [planavimo](#);
- sprendimų priėmimo.

Komitetas tikisi, kad jei jis išaiškins šiuos straipsnius, daugiau šalių supras, ką jos turi daryti.

Tai padės šalims pagerinti jų šalyse gyvenančių žmonių su negalia gyvenimą.

Jei šalys prieš planuodamos veiklas, kalbės su žmonėmis su negalia, jos padarys geresnį darbą, kad Konvencija būtų įgyvendinta.

Ką šalys turi daryti?

Komitetas žino, kad šalims ne visada gali būti lengva dirbti kartu su negalia turinčių žmonių organizacijomis.

Šalys vis tiek turi stengtis tai padaryti, net jei kartais yra sunku.

Čia yra sąrašas dalykų, kuriuos šalys turi stengtis padaryti įgyvendinamos:

- **4.3 straipsnį;**
- **33.3 straipsnį.**

Komitetas sako, kad šalys turi:

- panaikinti įstatymus, kurie neleidžia žmonėms dalyvauti žmonių su negalia organizacijų veikloje.

Tai taip pat reiškia, kad reikia panaikinti įstatymus, kurie sako, kad žmonės su negalia negali priimti sprendimų.

- Palaikyti žmonių su negalia organizacijas suteikdamos joms:

- finansavimą;

- paramą;

- mokymus, kaip gerai dirbti;

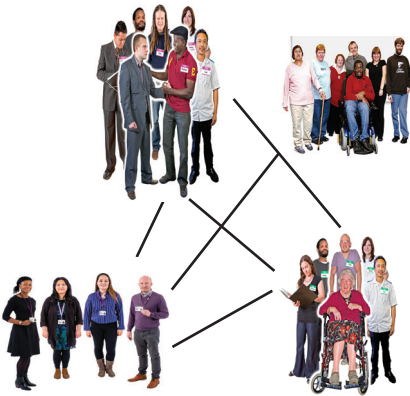

- laiko dirbti – taip yra todėl, kad daugelį žmonių su negalia organizacijų veiklą vykdo **savanoriai**.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

- daryti viską, ką gali, kad padėtų žmonėms pradėti:
 - skėtines žmonių su negalia organizacijas;

Žiūrėti į 21 puslapį, kad pamatytumėte, kas yra **skėtinės organizacijos**.

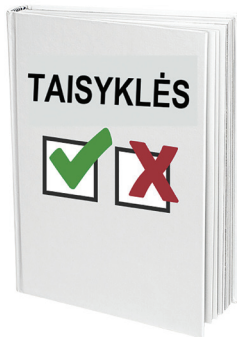

- įvairių negalių organizacijas.

Žiūrėti į 21 puslapį, kad pamatytumėte, kas yra **įvairių negalių organizacijos**.

Svarbu yra tai, kad visi žmonės su negalia galėtų pasakyti savo nuomonę šiose organizacijose.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

- laikyti taisykle savo darbą kartu su negalia turinčių žmonių organizacijomis;

- užrašyti geriausius darbo būdus su negalia turinčių žmonių organizacijomis;

- remti žmonių su negalia organizacijas, kad žmonės su negalia savo organizacijose būtų su skirtingais **biografiniais faktais**;

- dirbti su negalią turinčių žmonių organizacijomis, skirtomis moterims ir mergaitėms, kuomet darbas įtakoja jų gyvenimą.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

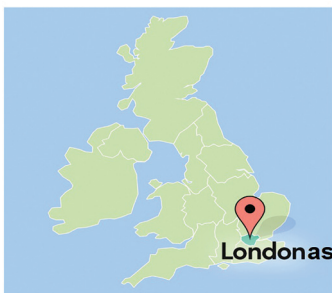

- dirbti su negalią turinčių žmonių organizacijomis, skirtomis vaikams ir jaunimui, kuomet darbas įtakoja jų gyvenimą.

- paremti žmonių su negalia organizacijas, kurios dirba visais lygiais:

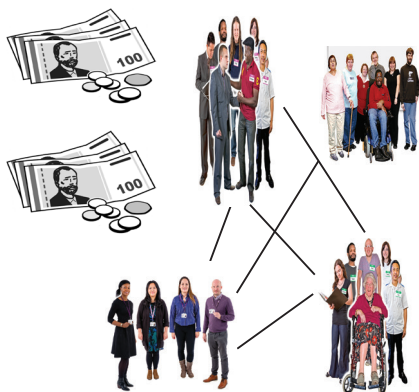
- vietiniu – kaimui ar miestui;

- regioniniu – šalies daliai;

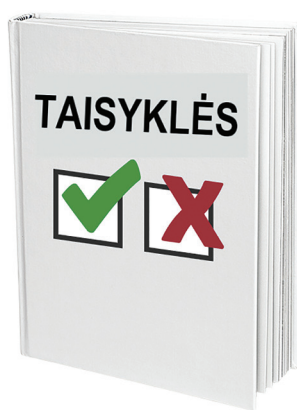

- nacionaliniu – visai šaliai;
- tarptautiniu – daugiau nei vienai šaliai.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

- įsitikinti, kad žmonės su negalia gali prašyti ir gauti finansavimą iš daugelio skirtingų vietų;
- palaikyti žmonių su negalia organizacijas, kad jos galėtų dalyvauti tikrinant, ar jų šalys įgyvendina Konvencijoje numatytas teises;
- dirbti kartu su negalia turinčių žmonių organizacijomis, kad įsitikintų, jog vietos jų šalyje atitinka Konvencijos idėjas.

Tai taip pat reiškia, kad turi būti taisyklės, kas nutiks, jei vietos nesilaikys Konvencijos idėjų.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

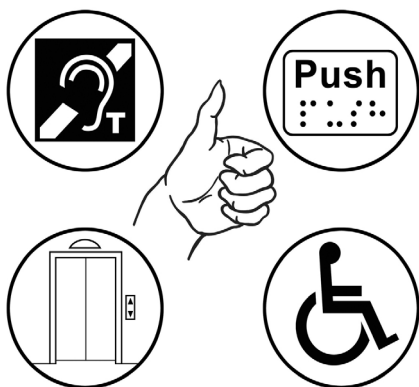
- palengvinti **oficialų** žmonių su negalia organizacijų **registravimąsi**;

- įsitikinti, kad **neregistruotos** žmonių su negalia organizacijos gali dalyvauti bet kokiame darbe, kad Konvencija būtų įgyvendinta;

- įsitikinti, kad neregistruotos žmonių su negalia organizacijos gali dalyvauti tikrinant, ar jų šalys įgyvendina Konvencijoje numatytas teises.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

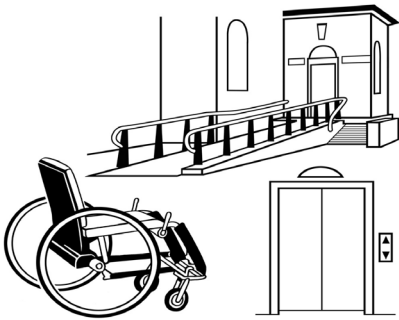
- įsitikinti, kad žmonėms su negalia yra užtikrintas lengvas **prieinamumas** prie visų Konvencijos įgyvendinimo darbų.

Tai reiškia turėti tokius dalykus kaip:

- susitikimus su asistentais ir palaikančiais žmonėmis;
- informaciją, kurią žmonės gali suprasti šiais būdais:
 - ◇ lengvu skaitymu
 - ◇ Brailio raštu
 - ◇ gestų kalba
- **vertėjus** kurtiems ir kurčnebyliams žmonėms;
- **antraštes** informacijai, kuri yra televizijoje.

Komitetas taip pat sako, kad šalys turi:

- įsitikinti, kad žmonės su negalia gali **susisiekti** su visomis vyriausybės agentūromis ir organizacijomis, kurios dirba siekiant įgyvendinti Konvenciją;

- įsitikinti, kad žmonių su negalia organizacijos gali turėti įtakos **Nacionalinių žmogaus teisių institucijų** veikloje;

- dirbti kartu su žmonių su negalia organizacijomis ir dėl kitų veiklų net jei tai nėra susiję su negalia.

Pavyzdžiui, jos turėtų dirbti kartu dėl **Darnaus vystymosi tikslų**.

Komitetas taip pat sako, kad šalis turi:

- dirbti kartu su negalią turinčių žmonių organizacijomis, kad nuspręstų:
 - kas atliks darbą, kad Konvencija būtų įgyvendinta jų šalyje;
 - kaip vyriausybės ir žmonių su negalia organizacijos sužinos, ar jų šalis gerai bendradarbiauja su negalią turinčių žmonių organizacijomis;
 - kas patikrins, ar jų šalis įgyvendina Konvencijos nuostatas.

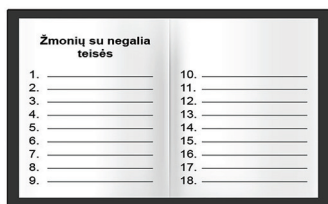

Kaip aš galiu sužinoti daugiau?

Daugiau apie Konvenciją galite sužinoti čia:

<http://www.ndt.lt/neigaliuju-teisiu-konvencija/>

Žmonių su negalia teisės	
1. _____	10. _____
2. _____	11. _____
3. _____	12. _____
4. _____	13. _____
5. _____	14. _____
6. _____	15. _____
7. _____	16. _____
8. _____	17. _____
9. _____	18. _____

Šis interneto puslapis turi:

- **originalią** Konvencijos **versiją**;
- visas bendrąsias Komiteto pastabas.

Sunkių žodžių sąrašas

AIDS

Tai yra liga.

Albinizmas

Tai savybė, su kuria žmonės gali gimti.

Jis pakeičia žmonių kūno dalių spalvą:

- plaukų;
- akių;
- odos.

Antraštės

Žodžiai ekrane, rodantys, kas sakoma filmo klipe.

Tai taip pat galima vadinti subtitrais. Antraštės gali padėti kurtiesiems ir neprigirdintiems žmonėms atlikti tokius veiksmus, kaip žiūrėti televizorių ar eiti į filmus.

Bendrauti

Galimybė dalintis idėjomis su kitais žmonėmis.

Žmonės bendrauja skirtingais būdais.

Kai kurie žmonės:

- kalba su savo burna;
- naudoja gestų kalbą;
- kalbėdami su kitais naudoja tokias priemones kaip kompiuterius.

Bendrosios pastabos

Jungtinių Tautų komitetai parengia bendrąsias pastabas, kad padėtų paaiškinti sunkias konvencijų dalis.

Bendrosios pastabos:

- suteikia žmonėms geresnį supratimą apie tai, ką reiškia konvencijos;
- padeda šalims suprasti, ką daryti, kad konvencijos būtų įgyvendintos.

Biografiniai faktai

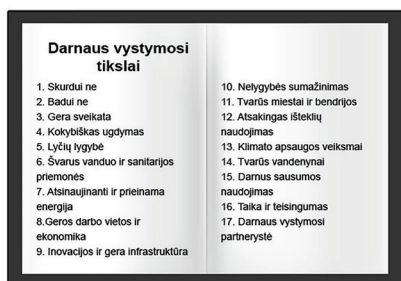
Tavo biografinis faktas gali reikšti:

- iš kur esi kilęs;
- kas nutiko tavo gyvenime;
- dalykai apie tave, pavyzdžiui, tavo lytis.

Darnaus vystymosi tikslai

Jungtinės Tautos pasauliui sudarė 17 tikslų sąrašą.

Tai taip pat kartais vadinama darnaus vystymosi tikslais.

Finansavimas

Pinigai, kurie skiriami organizacijai ar asmeniui, norint ką nors padaryti.

Formaliai registruota

Jei organizacija buvo oficialiai įregistruota, tai paprastai reiškia, kad jos vyriausybė pritarė, kad ji taptų organizacija.

Kai kuriose šalyse vyriausybės remia tik oficialiai įregistruotas žmonių su negalia organizacijas.

Šiose šalyse oficialiai įregistruotos organizacijos gali lengviau gauti:

- finansavimą;
- paramą.

Kai kuriose šalyse gali būti labai sunku užregistruoti žmonių su negalia organizacijas, kurias valdo ir kurios skirtos:

- žmonėms su intelekto negalia;
- žmonėms su psichosocialine negalia.

Įstatymai

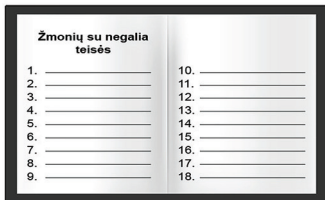
Įstatymai yra tarsi šalių taisyklės.

Žmonės gali patekti į bėdą, jei nesilaikys šalies, kurioje gyvena, įstatymų.

Komitetas

Žmonių grupė, kurie kartu kažką dirba.

Konvencija

Konvencija yra susitarimas dėl kažko.

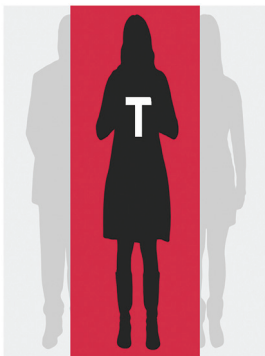
Jungtinės Tautos turi daug konvencijų.

Kultūra

Būdas, kai grupė žmonių daro tokius veiksmus, kaip:

- švenčia ypatingas dienas;
- būdas, kaip jie elgiasi vieni su kitais.

Lytis

Kaip žmogus jaučiasi būdamas:

- vyrų;
- moterimi;
- vyro ir moters mišiniu;
- ne vyrų ir ne moterimi.

Migranto ar pabėgėlio statusas

Kalbama apie žmones, persikeliančius gyventi į naują šalį.

Jei asmuo gyvena naujoje šalyje, jis vadinamas migrantu.

Jei žmogui reikia palikti savo šalį, kad jis būtų saugus, jis vadinamas pabėgėliu.

Apie tai daugiau yra kitame puslapyje.

Migranto ar pabėgėlio statusas reiškia, kad žmogus yra:

- migrantas

arba

- pabėgėlis.

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos

Tai yra organizacijos, kurios dirba Žmogaus Teisių labui tam tikrai šaliai.

Jos pasakoja Jungtinėms Tautoms, kas vyksta su žmogaus teisėmis jų šalyje.

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos gali pasakyti Jungtinių Tautų komitetui, kas vyksta žmonėms su negalia jų šalyje.

Nepriklausomas

Šioje knygoje tai reiškia:

- nedarbą vyriausybei;
- nedarbą politinėms partijoms.

Neregistruota

Jei žmonių su negalia organizacija yra neregistruota, tai reiškia, kad jų šalies vyriausybė **nepritarė** jų patapimui organizacija.

Organizacijos

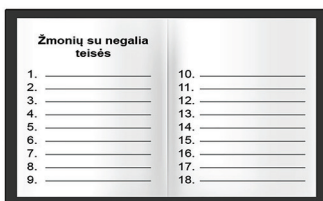

Tai yra žmonių grupės, kurios kartu dėl kažko dirba.

Organizacijos turi taisykles apie tai:

- kaip jos dirba;
- kas gali būti grupėje.

Originali versija

Šioje knygoje tai reiškia dokumentus, kurie nėra parengti:

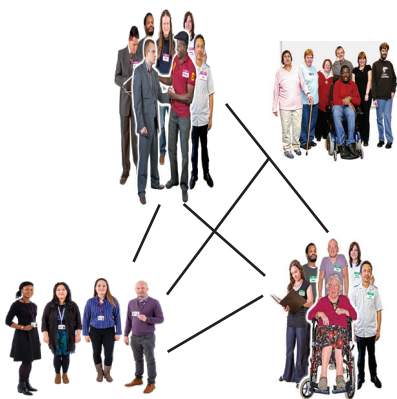
- lengvai suprantama kalba;
- Brailio raštu;
- gestų kalba.

Piktnaudžiavimas

Su kuo nors elgiamasi netinkamai.

Yra daug įvairių piktnaudžiavimo būdų.

Pilietinė visuomenė

Organizacijos ir grupės, nepriklausančios vyriausybei ar verslui.

Planavimas

Šioje knygoje tai reiškia, kai vyriausybės galvoja apie:

- kokį darbą jos turi atlikti;
 - kaip jos atliks reikiamą darbą.
-

Politinės partijos

Tai yra grupės, kurios nori būti savo šalies valdžios dalimi.

Prieiga

Gebėjimas naudotis:

- pastatais;
- transportu.

Prieiga taip pat reiškia:

- gebėjimą gauti informaciją, kurios tau reikia;
- informacijos gavimą tokiu būdu, koku tu supranti.

Psichosocialinė negalia

Tai yra negalios rūšis.

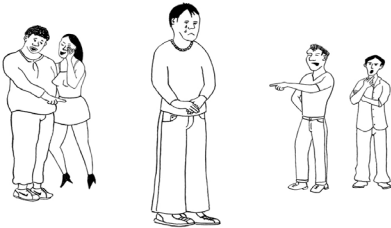
Čia yra sąrašas sutrikimų, kuriuos gali turėti žmonės su psichosocialine negalia:

- depresija;
- bipolinis sutrikimas;
- šizofrenija;
- potrauminio streso sutrikimas;
- valgymo sutrikimai.

Apie tai daugiau yra kitame puslapyje.

Žmonės, turintys psichosocialinę negalią, gali arba neturi sutrikimų, kurie yra šiame sąraše.

Psichosocialinė negalia yra susijusi su tuo, kaip žmogaus gyvenimą įtakoja tokio pobūdžio sutrikimai.

Religija

Tai tikėjimas Dievu ar Dievais.

Pasaulyje yra daug skirtingų religijų.

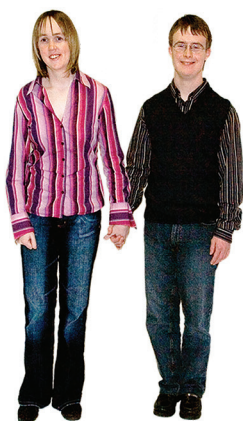
Savanoris

Žmogus, kuris pasirenka dirbti už nemokamą atlyginimą.

Savęs gynimas

Pasisakymas už savo teises.

Seksualinė orientacija

Tai yra apie tai, su kuo norėtum būti kaip:

- seksualinis partneris;
- romantinis partneris.

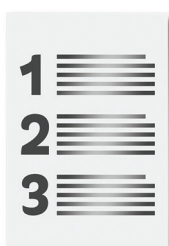
Kiekvienas žmogus yra skirtingas.

Yra daug skirtingų seksualinių orientacijų.

Pavyzdžiui:

Kai kurie žmonės nori būti su tos pačios lyties asmeniu.

Kai kurie žmonės nori būti su skirtingos lyties asmeniu.

Straipsnis

Jungtinių Tautų konvencijos turi daug dalių.

Daugelis dalių vadinamos straipsniais.

Sutrikimas

Tai yra apie tai, kaip jūsi:

- kūnas dirba

arba

- smegenys mąsto.

Žodis sutrikimas yra naudojamas, kai tavo kūnas ar smegenys sunkiai:

- daro kai kuriuos darbus;

- ir tai tęsis ilgą laiką – metus ar visą tavo gyvenimą.

Apie tai daugiau yra kitame puslapyje.

Kai kurie sutrikimų pavyzdžiai yra negebėjimas:

- girdėti;
- matyti;
- kalbėti.

Tai taip pat gali reikšti, kad tau yra sunkiau nei kitiems žmonėms:

- suprasti;
- priimti sprendimus;
- mokytis naujų dalykų.

Tyrimai

Tai reiškia, kad:

- norima rasti atsakymą į turimą klausimą;
- bandoma išsiaiškinti, kaip geriau elgtis.

Verslas

Daiktų arba paslaugų pirkimas arba pardavimas.

Vertėjai

Šioje knygoje vertėjai yra žmonės, kurie gali bendrauti su žmonėmis, kurie yra:

- kurti;
- kurčnebyliai.

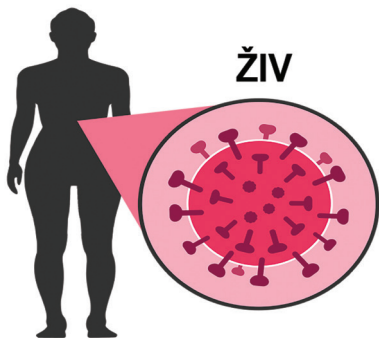
Vertėjai:

- naudoja gestų kalbą;
- padeda žmonėms bendrauti su kitais žmonėmis.

Vyriausybė

Žmonių grupė, atsakinga už šalies valdymą.

ŽIV

ŽIV yra virusas, dėl kurio galite stipriai susirgti.

Jei negydysite viruso, jis gali virsti AIDS liga.

Žmogaus teisėmis pagrįstas požiūris

Tai reiškia darbo būdą, užtikrinantį, kad žmonės gautų savo teises.

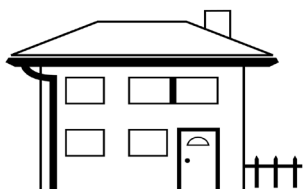

Žmogaus teisės

Visi žmonės turi žmogaus teises.

Vyriausybės turi įsitikinti, kad žmonėms teisės yra užtikrinamos visą laiką.

Žmogaus teisės yra tokie dalykai:

- teisė į maistą ir vandenį;
- teisė į būstą;
- teisė būti saugiam nuo piktnaudžiavimo.

Skiriama padėka šiai organizacijai už paramą, kad šis lengvai skaitomas dokumentas buvo vertinamas:

Kauno „Arkos“
bendruomenė

Kauno „Arkos“ bendruomenė

Atliktas vertimas iš anglų kalbos į lietuvių kalbą naudojantis šios organizacijos originaliu dokumentu:

People First New Zealand

Paveikslėliai pateikti iš:

CHANGE People

Photosymbols

Kristina Dūdonytė.

7 bendroji pastaba: Kaip dirbti kartu su negalią turinčių žmonių organizacijomis: informacinis leidinys. – Alytus: Alytaus kolegija, 2020. – 60 p. 263 ilustr.

Jungtinės Tautos sudarė susitarimą dėl žmonių su negalia teisių. Konvencija yra šalių tarptautinis įsipareigojimas. Jungtinių Tautų komitetas rūpinasi konvencija ir rengia bendrąsias pastabas, kurios padeda suprasti, ką reiškia Konvencijos dalys. 7 bendroji pastaba yra apie 2 Konvencijos dalis: 4 straipsnio 3 punktą ir 33 straipsnio 3 punktą. 4.3 straipsnis sako, kad šalys turi bendradarbiauti su negalią turinčių žmonių organizacijomis, kurių yra įvairių rūšių kaip ir į šias organizacijas turi būti įtraukti įvairūs žmonės. Pagal 33 straipsnio 3 punktą šalims yra svarbu patikrinti, ar žmonės su negalia savo šalyje naudojami savo teisėmis, ar ne bei kaip įgyvendinama Konvencija. Komitetas taip pat sako, kad šalys turi įsitikinti, jog žmonėms su negalia yra užtikrintas lengvas prieinamumas prie visų Konvencijos įgyvendinimo darbų.

Kristina Dūdonytė

7 BENDROJI PASTABA: KAIP DIRBTI KARTU SU NEGALIĄ TURINČIŲ ŽMONIŲ ORGANIZACIJOMIS

Informacinis leidinys lengvai suprantama kalba

Vertėja ir maketuotoja Kristina Dūdonytė

Techninė redaktorė Daiva Žvinakevičienė

Tiražas 3 egz.

Išleido Alytaus kolegija, Studentų g. 17, LT-62252 Alytus, rastal@akolegija.lt

Spausdino UAB „Diza“, S. Dariaus ir S. Girėno g. 7, LT-62137 Alytus, info@diza.lt

Asociacija „Savarankiškas gyvenimas“

Gelvonų g. 4-23, Vilnius

Tel.: +370 648 47591

asociacija@savarankiskasgyvenimas.lt

www.savarankiskasgyvenimas.lt